

et Tidsmaleri, som det næste Aarhundredes literære Kritikere vil pege tilbage paa som et af Grundridsene i Norges Literatur.

Da Norge i 1814 fik sit politiske Frihedsbrev, sønderrev det samtidig sit gamle Adelspatent, og afskar saaledes en af Hovednerverne i den gamle Tid, før den ny Tid begyndte. Det var en radikal, men sund Foranstaltning. Imidlertid var ikke dermed alt det gamle og gammeldagse bragt ud af Livet.

Den Embedsstand, som hidtil havde staaet i Rangklasse Nr. 2, rykkede nu ganske naturlig op i Nr. 1. Borgerstanden og Almuen fik dog foreløbig blive, hvor de var, og saaledes fremkom en Afstand imellem Stænderne, som udfyldtes — for Embedsstandens vedkommende med en stigende Vigtighed, og for Borgerstandens med en Ydmygelse, som ikke kom nogen af Parterne til Gode. Den guldgalonerede Embedsmand var, hvor megen Ubetydelighed og Ringhed han end sad inde med, en imponerende Fremtoning, og blev naturligvis honoreret efter sin Fordring. Men da hans Indtægter ikke var steget i Forhold til Rangen, fremkom et Misforhold, som ikke var fri for at gaa ud over Kvinden.

Familjens unge Sønner, Fremtidsfolket! maatte nødvendigt allesammen studere, og følgelig holdes standsmæssig, — der maatte præsteres en Selskabelighed, som man kunde være bekendt; men for at muliggøre dette, maatte der arbejdes og knibes i det daglige Liv.

Her sad da alle disse Hustruer og Døtre og stred for Æren, men dog nærmest for Skinnet, thi det maatte jo først og fremmest blive reddet, og uagtet de jo havde faaet sin Rangforhøjelse i Lighed med Manden, var de i Virkeligheden lige umyndige, ja maaske mere. Det var klart, at Døtrene helst maatte blive gifte — faa en Forsørger, og i Retning heraf vise den Velopdragenhed, at vrage saa lidt som muligt.

Dette kom nu ikke udelukkende paa Grund af Mandens Overhøjhed, men meget mere fordi saa var fastslaaet i Skik og Brug. Ganske vist var dette oparbejdet af Mandens Overmagt og Kvindens Fejghed, men nu var det en Gang bleven en Samfundsmagt, som de maatte bøje sig for.

Disse Forhold er det, Camilla Collett skildrer i »Amtmandens Døtre«, og med et Mesterskab, som har været